

Сек'юритизація активів за проектом закону України «ПРО СЕК'ЮРИТИЗАЦІЮ»

СЕРГІЙ ВОЛКОВ

Президент УНІА

Голова АРЖК

Ринковий ефект від запровадження сек'юритизації

- Сприяє залученню фінансування з ринку капіталів у реальний сектор економіки.
- Посилює ринкову конкуренцію за рахунок залучення ширшого кола кредиторів у створення активів.
- Мінімізує інвестиційні та кредитні ризики, що пов'язані з особою що залучає фінансування (оригінатора). Закладає фундамент для розвитку системи пенсійних накопичень та страхування життя.
- Сприяє вирішенню проблемних NPL (списання з балансів);
- Надає можливостей впливати на структури банківських активів на користь пріоритетних галузей економіки за застосовування пільг та преференцій інвесторам.

Історичний досвід застосування сек'юритизації та забезпечених іпотечних облігацій в Україні

- ❖ **2004 рік**- за фінансування WB розроблено та прийнято Закон «Про іпотеку»
- ❖ **2005 рік** – за фінансування WB розроблено та погоджено концепцію сек'юритизації іпотечних кредитів
- ❖ **2005 рік** - за фінансування WB розроблено прийнято Закон «Про іпотечні облігації», яким визначено порядок сек'юритизації іпотеки (Mortgage Backed Security&Covered bonds).
- ❖ **2006 рік** - за фінансування WB створена Державна іпотечна установа (liquidity facility)
- ❖ **2007 рік** - перший випуск іпотечних облігацій «Укргазбанк» на суму 50 млн. грн.
- ❖ **2008 рік** - випуск іпотечних облігацій банку «Хрещатик» на суму 70 млн. грн.
- ❖ **2008 рік** - випуск іпотечних облігацій Державної іпотечної установи на суму 200 млн. грн..
- ❖ **2008 рік** – світова фінансова криза
- ❖ **2012 рік** – два випуски іпотечних облігацій АРЖК на загальну суму 500 млн. грн.
- ❖ **2014 рік** – фінансова криза в наслідок російської агресії
- ❖ **2015 рік** – спроба поширення сек'юритизації на інші (не іпотечні) фінансові активи (законопроект №2784 від 06.05.2015 «Про облігації, забезпечені відокремленими активами».
- ❖ **2020 рік** - розробка експертами УНІА та УСМА законопроекту «Про сек'юритизацію» з урахуванням Регламенту (ЄС) № 2017/2402 від 12 грудня 2017 року про встановлення загальних рамкових умов для сек'юритизації та створення спеціальних вимог для простої, прозорої та стандартизованої сек'юритизації

Ринковий ефект від запровадження сек'юритизації

Сек'юритизація активів – залучення фінансування шляхом випуску структурованих облігацій, забезпечених активами, за якими грошові надходження, винагороди та втрати розподіляються серед власників облігацій.

Структуровані облігації - облігації, емісію яких здійснено для сек'юритизації фінансових активів та доходних активів (майбутніх грошових вимог), за якими оригінатором проведено дійсний продаж установі спеціального призначення.

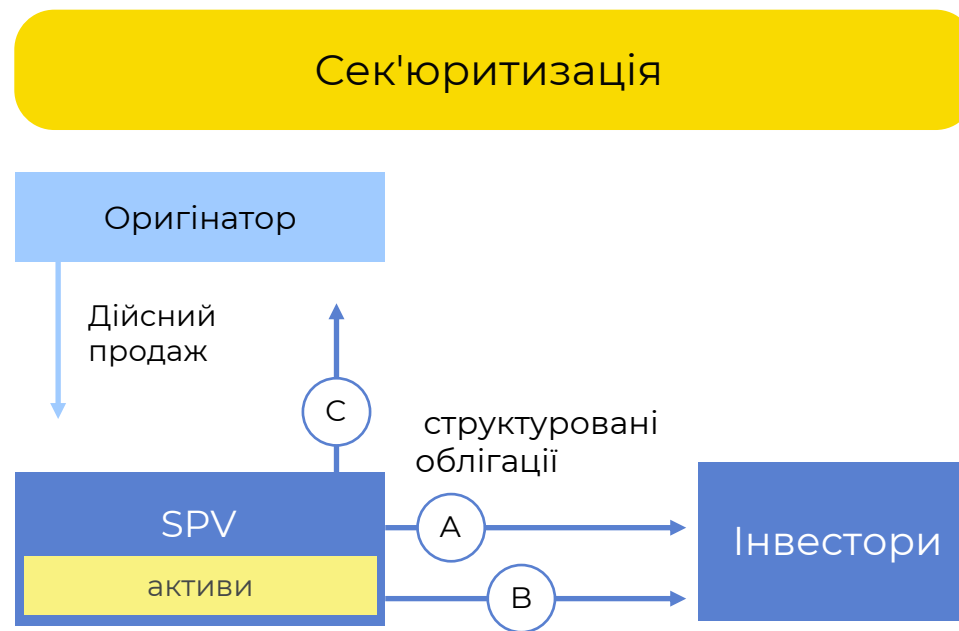
Структурована облігація засвідчує право її власника на отримання певної частини грошових надходжень від активів базисного пулу, згідно встановлених рішенням про емісію порядку та черговості.

Мета – вивільнення капіталу та комісійні доходи.

Ключові умови запровадження сек'юритизації

- **Забезпечення цілісності базисного пулу та убезпечення грошового потоку,** якого він генерує на користь власників структурованих облігацій. Формування базисного пулу з активів, які відповідають встановленим вимогам.
- **Обмеження правоспроможності та податкова нейтральність емітента** - установи спеціального призначення (SPV). Його віддаленість від банкруцтва.
- **Розмежування повноважень та відповідальності** не пов'язаних між собою професійних учасників сек'юритизації, сервісних установ що прийматимуть платежі і обслуговуватимуть активи.

Структура сек'юритизації за проектом закону «Про сек'юритизацію»

- Дійсний продаж активів до SPV
- Списання активів з балансу оригіатора

	Сек'юритизація
Емітент	SPV - непідприємницька (неприбуткова) установа спеціального призначення
Нагляд за емітентом	Відсутність наглядової бази до SPV Наглядова база та вимоги до проф. учасників (довірчого управителя, сервісера, ..
Активи	Однорідні фінансові активи, NPL, аграрні розписки, іпотечні заставні та майбутні грошові вимоги (оренда, дебіторська споживачів, тощо).
Регрес щодо активів	Статичний пул
Режим капіталу оригінатора	Вивільняється капітал, активи списуються з балансу (дійсний продаж)
Джерело погашення	Грошовий потік якого згенерує пул активів
Вразливість до неплатоспроможності оригінатора	Не вразливий

Суб'єкти	Сек'юритизація
Оригіатор	Продає активи SPV (Установа спеціального призначення)
Установа спеціального призначення	Володіє активами та виступає емітентом
Довірчий управитель	Від імені емітента придбає активи, організовує емісію облігацій, веде реєстр та репозиторій, звітність емітента
Сервісер (оригіатор)	Обслуговує активи
Платіжний банк (оригіатор)	Приймає платежі на рахунок ескроу
Рейтингова агенція	Рейтинги окремих траншів сертифікатів
Особи що надають додаткове забезпечення	Хеджування ризиків
Представник власників	x
Аудитор	Аудит зменшення пулу внаслідок втрати вартості активів

Сек'юритизація

- Податково нейтральна непідприємницька неприбуткова установа спеціального призначення.
- Не має вимог до капіталу. Не є регульованою.
- Не входить до складу групи оригінатора або довірчого управителя, не є з ними пов'язаною особою.
- Неплатоспроможність оригінатора не стосується SPV і не консолідується.
- У власників сертифікатів відсутні юридичні права вимоги до SPV понад обсяг прав на базисні активи.
- Діяльність SPV забезпечують регульовані фінансові установи.
- SPV захищене від неплатоспроможності та банкруцтва. Ліквідується після погашення.

SPV

Передача активів

Створення
забезпечення

Інструменти
управління
ризиками

Емісія облігацій

Сек'юритизація

- Право власності на продані активи остаточно переходить до SPV разом з економічними інтересами, ризиками та правами.
- Умови договорів за активами не забороняють передачу боргу іншому кредитору.
- Кредитори оригінатора не можуть оскаржити продаж активів.
- Повний податковий нейтралітет.
- Повідомлення боржника, поручителів-надавачів застави та гарантів.
- Захист персональних даних боржників.

SPV

Передача активів

Створення
забезпечення

Інструменти
управління
ризиками

Емісія облігацій

Сек'юритизація

- Вимоги до SPV забезпечені усіма його активами і лише в їх межах.
- Юридичне оформлення застави не обов'язкове. Відомості про обтяження заставою вносяться до Державного реєстру обтяжень рухомого майна.
- Активи не включаються до ліквідаційних мас та податкової застави. На них не може бути звернене стягнення або накладено арешт.
- Розподіл надходжень та втрат за активами між інвесторами здійснюється згідно визначеного пріоритету щодо кожного окремого траншу.
- Залишкова вартість пулу зменшується на аудійовану втрату вартості активів, відповідно зменшується заборгованість за нижчим траншем
- Власники різних траншів мають різні права. Власники одного траншу мають однакові права.
- Довірчий управитель веде реєстр активів та репозиторій.

SPV

Передача активів

**Створення
забезпечення**

Інструменти
управління
ризиками

Емісія облігацій

Сек'юритизація

- Субординація.
- Незнижувальний залишок на рахунку ескроу та підтримка його поточної ліквідності.
- Хеджування відсоткових та валютних ризиків.
- Відстрочення розрахунків за відступлення (до продажу облігацій).
- Рейтинги для кожного окремого траншу крім наймолодшого.
- Оригінатор- сервісер утримує ризикову експозицію (наймолодший транш).

SPV

Передача активів

Створення
забезпечення

**Інструменти
управління
ризиками**

Емісія облігацій

Сек'юритизація

- Застосовується звичайне правове регулювання ринку цінних паперів
- Інтереси власників захищені залученням спонсора, сервісера, платіжного банку , аудитора та осіб, що надають додаткове забезпечення.
- SPV створене під один випуск, після погашення якого ліквідується

SPV

Передача активів

Створення
забезпечення

Інструменти
управління
ризиками

Емісія облігацій

Сек'юритизація NPL

- ❖ Базисний пул формується виключно з прав вимоги на непрацюючі кредити, які можуть бути неоднорідними.
- ❖ Структуровані облігації продаються оригінатору (оригінаторам) під час їх розміщення без публічної пропозиції.
- ❖ У разі, якщо до базисного пулу включено непрацюючі кредити декількох оригінаторів, розміщення між ними структурованих траншів єдиного випуску облігацій здійснюється залежно від результатів оцінки вартості активів та прогнозного розрахунку грошових надходжень від погашення активів, продажу або експлуатації забезпечення, якого здійснює оцінювач.
- ❖ Рішенням про емісію може бути передбачено надання повноважень сервісеру на укладання з боржником угоди про розподіл доходів, отриманих за рахунок передачі матеріальних активів боржника в оренду та інших способів управління майном боржника та його господарською діяльністю
- ❖ Переведення зобов'язань боржника в капітал може бути здійснено виключно за умови набуття установою спеціального призначення, за результатами такого переведення, вирішального впливу на управління діяльністю боржника

Дякуємо за увагу!

office@unia.kiev.ua

 УНІА
УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА
ІПОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ
www.unia.kiev.ua